

Protokół nr 3
z posiedzenia doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu
w dniu 14 października 2021 roku

Posiedzenie prowadził Jarosław Szczęsny, Przewodniczący Komisji.

Członkowie doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu zgodnie z listą obecności (załącznik nr 1 do protokołu).

W posiedzeniu wzięli również udział goście zgodnie z listą obecności (załącznik nr 2 do protokołu). Wicemarszałek Województwa Śląskiego Wojciech Kałuża wziął udział w posiedzeniu Komisji zdalnie, z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość.

PORZĄDEK POSIEDZENIA:

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku obrad.
2. Przedstawienie projektu Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji (TPST) ver.3.
3. Przedstawienie projektu Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji.
4. Przyjęcie protokołu z posiedzenia doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu z dnia 26 marca 2021 r.
5. Sprawy różne.
6. Zakończenie posiedzenia.

Ad. 1

Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny rozpoczął posiedzenie Komisji. Powitał wszystkich obecnych na posiedzeniu - członków Komisji oraz zaproszonych gości. Przewodniczący przedstawił proponowany porządek posiedzenia.

Komisja jednogłośnie przyjęła zaproponowany porządek posiedzenia (ZA – 6, PRZECIW – 0, WSTRZYMAŁ SIĘ – 0).

Ad. 2

Przedstawienie projektu Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji (TPST) ver.3.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny Przewodniczący Jarosław Szczęsny poprosił o omówienie prezentacji **Kierownika Referatu – Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego Joannę Miśka**.

Kierownik Referatu – Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego Joanna Miśka przedstawiła prezentację oraz omówiła postępy poczynionych prac.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny podziękował Pani Kierownik za przedstawienie prezentacji. Zwrócił się z pytaniem czy Komisja Europejska wyraziła swoje stanowisko dotyczące poziomu zarządzania środkami. Zapytał także czy przedstawione

obszary i kwoty od ostatnich wersji się zmieniły i czy kwoty z tych celów, które Komisja argumentuje do usunięcia, będą przesunięte na inne obszary.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Miałam akurat okazję uczestniczyć 7 i 8 października w spotkaniach w Brukseli Pana Marszałka Chełstowskiego. Faktycznie dwa główne tematy, które były podnoszone przez Pana Marszałka to kwestie zarządzania z poziomu regionalnego czyli bliżej mieszkańców, i drugie to kwestia wykluczenia tych obszarów na których ma być wznowione czy kontynuowane wydobywanie, dokładnie chodziło o Mysłowice - Brzezinkę. Jeżeli chodzi o tę pierwszą kwestię to Komisja na spotkaniach wypowiadała się jakby takim stanowiskiem, że przychyliła się do stanowiska samorządu województwa i przychyliła się do tego stanowiska, że zarządzanie powinno być celowane niżej. To jest taki typowy fundusz, który powinien być bliżej mieszkańców czyli zarządzanie powinno być na poziomie regionalnym, na poziomie Marszałka. Zaraz po tych spotkaniach otrzymaliśmy również ze strony Komisji potwierdzenie, zarówno ze strony Pani Komisarz bo to Pani Komisarz Ferreira odpowiedziała zarówno w swoim imieniu i imieniu Komisarza Timmermansa, że tak potwierdzają, że to zarządzanie powinno być realizowane na poziomie regionalnym. Tutaj jakby piłeczka jest w negocjacjach pomiędzy strony rządową, a stroną komisyjną. Zrobiliśmy wszystko co było w naszej mocy, również Zarząd Województwa, jak już Koleżanka wspominała, wysłał pisma. Również ze strony ministerialnej zgłaszaliśmy uwagi w kontekście umowy partnerstwa. Jeżeli chodzi o wykluczenie tych obszarów gdzie jest wznowiona koncesja czy nowa koncesja, to tutaj już Komisja w taki sposób jednoznaczny nie określiła tego tematu. Oboje Komisarze podkreślali bardzo ważny fakt, że jeżeli transformacja uda się na Śląsku, że jeżeli transformację zrealizujemy na Śląsku to Śląsk będzie takim przykładem dla pozostałych regionów europejskich. Ta transformacja na Śląsku jest bardzo ważna. Nie wyobraża sobie Komisja wykluczenia jakby mieszkańców Województwa śląskiego z korzystania z tych środków jeżeli chodzi o Fundusz Sprawiedliwej Transformacji. Nie wypowiedziała się jednak czy będzie to kwestia wykluczenia danej gminy, czy będzie to wykluczenie danego NTS-u ale z kolei powstał też materiał roboczy ze strony Komisji, który w pewien sposób uszczegóławia zarządzanie Funduszem Sprawiedliwej Transformacji, kwestii Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, gdzie jest napisane, że co do zasady powinien być wyłączony NTS 3 ale daje taką furtkę. Komisja napisała z jednej strony, że powinniśmy wyłączyć NTS 3 z tego wsparcia ale z drugiej strony powiedziała: może być wyjątkowa sytuacja. My przygotowujemy taką argumentację, żeby Mysłowice potraktować jako tę wyjątkową sytuację pomimo też tej sytuacji związanej z pismem, które zostało przekazane do Ministra Klimatu aby jeszcze raz wznowić temat koncesji. To jest temat związany jakby z prowadzeniem dialogu społecznego i zaangażowaniem wszystkich partnerów. Z jednej strony przygotowujemy taką argumentację dlatego, że kopalnia zacznie funkcjonować w 2029, z tego co pamiętam, a właściwie 2030 powinna być zamknięta zgodnie z wszystkimi założeniami. Nawet to ich wydobywanie w kontekście wydobywania i zamykania poszczególnych kopalni w podregionie NTS 3 da bilans dodatni czyli wyjdziemy i tak na plus. W takich sytuacjach Komisja wydaje nam się, i to tak z takich kuluarowych rozmów, będzie pozytywnie patrzeć na temat. To nie będzie tak od razu ale troszeczkę dyskusji będzie z Komisją Europejską ale widzimy też tutaj przychylność ze strony Komisji Europejskiej bo bardzo mocno patrzy na ręce jeżeli chodzi o wdrażanie i bardzo duże pokłada nadzieje jeżeli chodzi o Województwo Śląskie jako o taki region wzorcowy jeżeli chodzi o wdrażanie funduszy właśnie sprawiedliwej transformacji. Jeżeli chodzi o alokację o których Komisja zadeklarowała negatywną opinię jeżeli chodzi o kwestię zdrowia czy o kwestię transportu publicznego, że powinniśmy wycofać z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji to te środki oczywiście zasilą te działania, które są najbardziej obciążone i na które beneficjenci zwracali najbardziej nam uwagę, że powinniśmy to dofinansować tj. rekultywacja terenów czyli te kwestie środowiskowe, tam więc zostanie przesunięcie

środków. Zdrowie to jest mniejszy kawałek więc on zasili ten kawałek społeczny, tam była tylko profilaktyka więc on zasili ten kawałek społeczny. Jednocześnie, nie wiem czy tutaj koleżanka wspomniała, Zarząd podjął decyzję: przygotowujemy nową wersję Funduszy Europejskich dla Województwa Śląskiego. W nowej wersji Funduszy Europejskich dla Województwa Śląskiego będziecie mogli Państwo zobaczyć ósmą oś priorytetową programu, którym będzie Fundusz Sprawiedliwej Transformacji. Bez względu na decyzje chcemy pokazać gotowość Województwa Śląskiego do wdrażania i pokazać program bo już dziś uwagi Komisji Europejskiej do Funduszy Europejskich, i zarówno do Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, pytają o linie demarkacyjne pomiędzy wsparciem np. dla OZE czy termomodernizacji. My i tak musimy pokazywać te strumienie finansowania, powiązania i podziału więc Zarząd Województwa w październikowej wersji, która będzie przez Zarząd przyjmowana, która będzie już uzupełniona mocniej o tabele finansowe, o wskaźniki, będzie miała już tą oś priorytetową i będzie pokazywała finansowanie w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny podziękował Pani Dyrektor.

Radny Sejmiku Marek Gzik – Kiedy realnie trafią środki z nowej perspektywy do przedsiębiorców? Spotykamy się z takimi pytaniami wśród naszych przyjaciół. Realny termin kiedy po wszystkich regulaminach zostaną... np. kiedy Śląskie Centrum Przedsiębiorczości kiedy będzie mogło skorzystać z tych środków, uruchomić konkursy po których trafią środki do przedsiębiorców województwa śląskiego?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Oczywiście terminy są uzależnione od zatwierdzenia poszczególnych dokumentów. Najpierw musi być Umowa Partnerstwa, która w tej chwili jeszcze nie była przekazana oficjalnie Komisji Europejskiej. Przekazanie oficjalne Umowy Partnerstwa powoduje, że do trzech miesięcy musimy przedstawić nasz program Komisji Europejskiej. My jesteśmy w kontakcie z Komisją więc na pewno ten program powinien być koniec tego roku, pierwszy kwartał bo to jest najpierw Umowa Partnerstwa i dopiero może być zatwierdzony nasz Program Operacyjny. Później przygotowujemy wszystkie dokumenty, które pozwolą na uruchomienie procedury konkursowej, jeszcze do tego są instytucje, które muszą powiedzieć: „tak, jesteście gotowi, startujecie z całym tematem”. Zarząd Województwa wraz z Departamentami, my to przygotowujemy. My po prostu przygotowujemy papiery, już pracujemy nad tzw. OSZIK-ami instrukcjami wykonawczymi. Nad tym wszystkim pracujemy i chcielibyśmy być gotowi bo takie były założenia w pierwszej połowie 2020 roku, żeby w 2022 startować. Może to spowodować przechylenie się w kierunku tej drugiej połowy roku 2022 bo to każdy miesiąc ma wpływ na poszczególne miesiące. Dodatkowo jest też kwestia rozliczania tej perspektywy jeszcze i też łączenia nowego instrumentu do Programu Operacyjnego jakim jest REACT-EU. I tu w ramach REACT-EU też 70 mln złotych około, w zależności od kursu, zostanie przeznaczony na listy rezerwowe dla małych i średnich przedsiębiorstw ale tutaj ze względu na czasokres wydatkowania bo musimy je wydać do końca 2023 roku i też rozliczyć, to w tym przypadku idą one bezpośrednio na listy rezerwowe czwartej, to jest z ostatniego tego naszego konkursu czterech edycji.

Radny Sejmiku Marek Gzik – Końcówka roku realnie?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Tak, realnie końcówka roku.

Radny Sejmiku Marek Gzik – Bo jeszcze mamy konkurs, potem rozstrzygnięcie konkursu, podpisanie umowy, 2023?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Tak, dokładnie.

Radna Sejmiku Iwona Jelonek – Mam pytanie do Pani referującej, przedstawiającej nam ten dokument. Nadmieniła Pani takie zdanie, że Komisja Europejska oczekuje od Województwa Śląskiego wskazanie z przemysłu górniczego ile kopalń zostanie zamkniętych, co Państwo weryfikowaliście z Ministerstwem takie informacje. Czy te dane już wpłynęły do Państwa do Departamentu? Czy ja dobrze rozumiem jako mieszkaniec Województwa Śląskiego? 2023 rok ile kopalń zniknie z tych, które już nieliczne zostały w Województwie Śląskim? I drugie pytanie: czy ktokolwiek pokusił się zrobić bilans zamknięcia tych zakładów, przejścia ogromnej grupy górników? A po drugiej stronie w tym bilansie stoją fundusze europejskie. Czy tutaj jesteśmy na plusie? Czy jesteśmy w stanie zrekompensować tą stratę, którą będziemy tracić i zamykać i już nigdy do tego nie wracać czyli w głąbiny naszej ziemi śląskiej po czarny węgiel? To są pytania, które często nasuwają się w wypowiedziach, w młodych osobach, także w starszych pracownikach właśnie tej grupy górniczej. Ile tych kopalń zniknie to bardzo jest dla mnie istotne ponieważ przygotowuję zajęcia, informacje rzetelne, podając młodym ludziom, dzisiaj studentom, chciałabym pokazać im tą perspektywę czy rzeczywiście ani jeden szyb górniczy nie będzie stał na Śląsku.

Kierownik Referatu – Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego Joanna Miśka – My tutaj mówimy o dwóch takich perspektywach czyli rok 2030 i 2049, który zgodnie z Umową Społeczną górnictwo będzie już zamknięte w całości. W tym dokumencie, który Państwo macie też dostępny – to wersja trzecia dokumentu TPST. Ona ma taką tabelę na stronie 7, to jest rozdział 1.1. My wskazujemy tam szczegółowy wykaz kopalń i powiedzmy termin zakończenia produkcji w ramach tych kopalń. Może sobie z tego dokumentu, z tej tabeli zaczerpnąć. Ta tabela była opracowana na podstawie Umowy Społecznej. Tutaj widzimy, że pojawia się pewna weryfikacja w tej tabeli z uwagi na to, że tam gdzie były założone łączenia kopalń, nie było to dookreślone konkretnie czy będzie likwidacja czy jest to tylko połączenie, w Umowie Społecznej nie było to definiowane, było tylko pokazane łączenie kopalń. Z tych informacji, które uzyskaliśmy z Ministerstwa wskazuje się, że te określone ruchy, które są łączone, są dwa ruchy łączone w danej kopalni, jeden ruch wskazuje na zejście w całości z zatrudnienia. My zakładamy, że ten ruch jest likwidowany. W związku z tym będzie drobna korekta w tej tabeli do 2030 roku, z tego co pamiętam, będzie zlikwidowany ruch „Wujek” – to są Katowice, ruch „Bielszowice” w Rudzie Śląskiej. To były te ruchy, które się miały łączyć ale widzimy zejście z zatrudnienia, jeszcze Kopalnia „Bolesław Śmiały” i „Sośnica”. To były takie cztery kopalnie, które się tam pojawiały do 2030 roku, większość kopalni była przeniesiona na późniejszy okres. Pytanie czy rzeczywiście się tak stanie? Na razie, z tej tabeli, którą mamy, tak wynika. Z tym, że ta tabela nie jest taka prosta. Tam są później te różne przetasowania, jak Państwu mówiłam, jest pokazane, że część osób przechodzi na emeryturę, część osób jest przenoszonych między kopalniami jeszcze. Zakładamy, że ten ruch będzie likwidowany, a będzie to w ten sposób, że część osób przejdzie na emeryturę, część być może będzie odprawy miała, a część przechodzi do tego drugiego ruchu. Jest szyb likwidowany ale część osób pracuje jeszcze w systemie, w tym sektorze. Można na podstawie tej tabeli sobie zaczerpnąć, zobaczyć jak to będzie wyglądało. Mam nadzieję, że odpowiedziałam na wszystko...

Radna Sejmiku Iwona Jelonek – Tak, na wszystko. Ten bilans myślę też, że w przyszłości się okaże jaki on będzie. Rzeczywiście ta perspektywa jest taka jaka jest, my dawno już o tym wiemy, o tym się mówi, to nie są jakieś nowe informacje. Czy będą konsekwencje gdybyśmy nie dotrzymali tych warunków umowy? Gdybyśmy nie dotrzymali warunków czyli

w tych, w których deklarujemy zamknięcie tych wszystkich...oczywiście jeszcze firm okولوجórniczych, to jest MŚP czyli to są firmy, które obsługują przemysł górniczy, mówimy oczywiście o przemyśle wydobywczym.

Wicemarszałek Województwa Śląskiego Wojciech Kałuża – Szanowni Państwo, musimy pamiętać o tym, że ta Umowa Społeczna jeszcze podlega modyfikacji przez Komisję Europejską. Tak naprawdę musimy mieć świadomość tego, że ten dokument z pewnością jeszcze będzie podawany szczegółowej analizie i obróbce Komisji Europejskiej. Co do pytania związanego z szybami po części z krajobrazu nie znikną, są już bardzo interesujące i ciekawe projekty m.in. Instytut KOMAG prezentuje kwestie związane z magazynami energii opartymi na...¹ więc tutaj też wskazywaliśmy ten projekt do wsparcia krajowego. Dzisiaj tak naprawdę trudno nam się odnieść do tego czy nam nie przyśpieszy...²

Kierownik Referatu – Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego Joanna Miśka – Pan Marszałek nawiązał do tego, że Umowa Społeczna jest ale jeszcze nie podlega negocjacom z Komisją w zakresie pomocy publicznej i tak naprawdę od zgody Komisji będzie zależało czy to będzie realne wszystko.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Z kolei Umowa Społeczna, a środki na Fundusz Sprawiedliwej Transformacji. Fundusz jest na łagodzenie skutków transformacji czyli tego że region się transformuje. Nasz region jest w specyficznej sytuacji bo Państwo popatrzcie na region dolnośląski – zamknięty już obszar – my nie mamy obszarów zamkniętych i takich transformacji w regionie już bardzo dużo. Rozmawiając z Komisją pokazujemy, że to co jest, co zostało wykonane, to co jest zamknięte, z tego RPO część środków poszło na kwestie związane z transformacją, tych terenów, które mamy w bazie pokazane jako zamknięte, pogórnice, ...³ więc wydaje mi się, że jest tutaj pole do dyskusji z Komisją Europejską aby jednak aby te środki utrzymać. Oczywiście Komisja cały czas zwraca na to uwagę - jeżeli chcecie sięgnąć po te środki to musicie powiedzieć, że idziecie w proces transformacji. Wydaje mi się, że ta Umowa Społeczna jakby od strony Komisji będzie opiniowana, ta chęć wygaszania, która jest pokazana po prostu nie zakłóci tego całego procesu zatwierdzenia tych środków JTF-owych.

Kierownik Referatu – Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego Joanna Miśka – Pan Marszałek mówił jeszcze, że tempo może przyśpieszyć z uwagi na to, że realia ekonomiczne spowodują, że tempo zamykania kopalń może być szybsze.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Może być szybsze. Ekonomia też ma wpływ.

Kierownik Referatu – Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego Joanna Miśka – Może okazać się, że więcej jest kopalń do likwidacji do 2030. Tego na razie nikt nie wie.

Radny Sejmiku Rafał Kandziora – Mam takie pytanie, przysłuchując się tym wystąpieniom... brakuje mi wyraźnego kryterium, które by mówiło o tym, że my

¹ Słowa niezrozumiałe (zakłócenia)

² Wypowiedź przerwana z powodów technicznych (zerwanie łącza internetowego)

³ Słowa niezrozumiałe (zakłócenia)

przystąpiliśmy, zrealizowaliśmy założenia bo rozumiem, że nie do końca są to zwolnienia górników bo to nie jest określone, nie do końca... można zamknąć kopalnie ale nie trzeba zamknąć pokładów. W związku z tym mam pytanie czy są wyraźne, konkretne kryteria, które są postawione przed nami, które musimy zrealizować? Jeżeli tak to jakie to są kryteria, czy to w ogóle da się to dookreślić bo to tak trochę uznaniowo jest, tak? Czy to jest na tyle złożony proces, że oceniany będzie za każdym razem z jakiejś innej strony? Jest kwestia emisji, wydobycia, zatrudnienia, zamykania kopalń i przystąpienia do transformacji ale musi być moment uznaniowy taki, że Komisja Europejska stwierdza: tak. Czy to jest jakoś dookreślone?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – To jest moment programowy. My w Programie Operacyjnym określamy wskaźniki realizacji, zakładamy wskaźniki realizacji. Tam w tych wskaźnikach realizacji relatywnie będziemy mówić o tworzonych miejscach pracy, hektarach zrewitalizowanych. Tak naprawdę transformacja to jest bardzo złożony proces. Ten około górniczy przemysł, wszystkie przedsiębiorstwa okołogórnicze, które też będą.... To rynkowo zacznie powodować te kwestie zmiany restrukturyzacji poszczególnych firm dużych, małych... czyli po prostu my z Komisją nie rozliczamy się na zamkniętych kopalniach, my się rozliczamy ile górników przekwalifikowaliśmy, ile osób z branży okołogórniczej przekwalifikowaliśmy. Większy strumień, w moim odczuciu, my definiujemy na te 15 tys. osób z firm okołogórniczych..

Radna Sejmiku Iwona Jelonek – Pani Dyrektor to trzeba wyłuszczyć, żebyśmy to zrozumieli, żeby społeczeństwo to rozumiało.

Radny Sejmiku Rafał Kandziora – To jedna rzecz tylko, że ja obawiam się, proszę zobaczyć ta perspektywa czasowa jest dosyć odległa i umówmy się, że wskaźniki o których mówimy w trakcie realizacji mogłyby silnie ulegać zmianom. Pytanie czy niektóre z nich będziemy w stanie w ogóle dotrzymać bo trendy mogą być bardzo różne.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Oczywiście realizując poszczególne Programy Operacyjne, podobnie jak w tej perspektywie, że jeżeli jest Program Operacyjny my z Komisją mamy wskaźniki lepiej lub gorzej zrealizowane. Nawet, proszę uwierzyć, musimy tłumaczyć się ze wskaźników jeżeli uda nam się lepiej zrealizować. Tak naprawdę Komisja by chciała by te wskaźniki były w miarę w punkt. Jeżeli mamy uzasadnienie dla tych wskaźników czy był błąd metodologiczny w obliczeniach danego wskaźnika to po stronie Komisji nic się nie dzieje. W momencie kiedy faktycznie nie realizujemy wskaźników, nie ma płatności, nic się nie dzieje to wtedy wchodzi tzw. wstrzymanie środków i to jest bardzo groźna sytuacja z korektą finansową itd. Województwo Śląskie do tej pory tego nie miało. Mamy nadzieję, że w miarę udaje nam się racjonalnie te wskaźniki oszacować. Cały czas patrzymy na program jako wzmocnienie regionu, jako przeciwdziałanie negatywnym skutkom społeczno – gospodarczym. My wzmacniamy region, zmieniamy jego wizerunek, tworzymy możliwości rozwoju inne niż sektor. To nie jest takie wsparcie dla górnika, to nie jest wsparcie dla kopalni bezpośrednio, tak najprościej chcemy przebranżowić, zmienić region, pociągnąć go, automatycznie tworzymy nowe miejsca pracy, tworzymy lepsze warunki życia naszym mieszkańcom, zatrzymamy ludzi młodych, tworzymy lepsze warunki dla rozwoju. Dlatego też tak walczymy o to aby w ramach jednego pakietu razem z naszymi środkami Regionalnego Programu Operacyjnego bo wtedy mamy lepszą ofertę regionalną. Tak naprawdę one są bardzo zbliżone charakterologicznie bo tak samo są te środki regionalne, które są na wyrównywanie szans rozwojowych regionu. To są bardzo zbliżone charakterologicznie środki, one nie są na kopalnie, one mają poprowadzić, wesprzeć działania rządowe, które związane są z transformacją, które są już bezpośrednio skierowane na transformację. Taki jest ich zadanie.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny przekazał głos **radnemu Rady Miejskiej Bielska – Białej Marcinowi Litwinowi**.

Radny Rady Miejskiej Bielska-Białej Marcin Litwin – Dzień dobry Państwu. Ja się przysłuchuję tej dyskusji, też zapoznałem się z tym całym projektem Unii Europejskiej odnośnie Zielonego Ładu. Ta perspektywa 2030 – tam wyczytałem, że ma być odejście od drugiej kopalni czyli od gazu, także to jest takie dosyć futurystyczne. Chciałem zwrócić na dwie rzeczy taką uwagę. Pierwsza rzecz to taka, że Województwo Śląskie nie skupia się tutaj tylko i wyłącznie wokół Katowic, Mysłowic i okolic. Jeżeli ktoś nie będzie miał pracy to na pewno będzie chciał, nie wiem czy w ramach Województwa Śląskiego czy może w ramach innych województw, wyprowadzić się. Kwestia jest taka, że można w gminach tych ludzi nie zatrzymać, nawet pakując tam nie wiadomo jakie pieniądze. Czy też pozostałe obszary Województwa Śląskiego są też brane pod uwagę? Zastanawiam się czy górnicy nie będą chcieli w góry wyjechać, zamieszkać i tam się rozwijać? Tudzież do Częstochowy wyjechać.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Całe fundusze europejskie są skierowane do całości Województwa Śląskiego czyli obejmują swoim zasięgiem całe administracyjnie Województwo Śląskie. Tak są podzielone alokacje, że 2 mld 700 wpływa do Województwa Śląskiego. Każde województwo ma swoją alokację i tu wspieramy mieszkańców naszego obszaru, przedsiębiorstwa z naszego obszaru, gminy z naszego obszaru. Oczywiście dodatkowo są środki na poziomach krajowych, programów krajowych, które mają wsparcie wszystkich przedsiębiorstw, wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ale de facto tutaj...⁴ te tematy żeby nie było podwójnego dofinansowania jak to nazywa Komisja. Jeżeli chodzi o Fundusz Sprawiedliwej Transformacji Komisja określa obszary, które chce wesprzeć. W Województwie Śląskiem są to – Komisja określiła to na takich trzech NTS-ach, można powiedzieć jednostki obliczeniowe ale można powiedzieć statystyczne. Komisja mówi tutaj, że podregion rybnicki czyli cały obszar zachodni województwa jest wsparty, podregion południowy czyli całe Bielsko – mamy tutaj wsparcie, potem mamy podregion tyski, podregion gliwicki, podregion katowicki, sosnowiecki i bytomski. Nie ma tutaj podregionu częstochowskiego wspartego w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji ale Zarząd Województwa podjął działania i rozmowy z Ministerstwem aby wyodrębnić alokację taką dedykowaną, żeby był równomierny rozwój i nie zostawiać tego obszaru jakim jest podregion częstochowski. On dostanie dodatkową alokację. Nie udało nam się w tej wysokości, którą w ramach prac nad Kontraktem Programowym Zarząd wnioskował o bodajże 225 mln euro. Będzie to alokacja 78 mln, także będzie dodatkowa alokacja w wysokości 78 mln euro dla tylko tej części województwa. Tak naprawdę mamy całe województwo zaaplikowane albo ze środków europejskich albo ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Trudność Województwa Śląskiego, żeby tak pokazać bo tu są bardziej środki rozwojowe, a tu są łagodzące skutki, więc inne troszeczkę przeznaczenie ale one się uzupełniają. To co Pan mówi, że właśnie dla nas ważne jest zatrzymanie, ściągnięcie mieszkańców województwa więc te działania są przez Zarząd Województwa jak najbardziej podejmowane. Tu bym chciała zwrócić uwagę szczególnie do ludzi młodych. Wcześniej nie były podejmowane takie działania związane ze wsparciem uczelni wyższych. Chcąc wyjść na ten bilans dodatni związany z ludźmi młodymi to żeby tą infrastrukturę szkolnictwa wyższego, tego który jest związany z naszymi branżami takimi rozwojowymi jak medycyna, przemysł, zielone technologie, to chcemy wyodrębnić te środki dodatkowe dla uczelni wyższych. Rozmawialiśmy też z Marszałkiem Chełstowskim, żeby tą pulę środków obronić przed

⁴ Słowa niezrozumiałe

Komisją Europejską bo Komisja na szkolnictwo zawodowe tak owszem ale na uczelnie wyższe mniej. My mówimy to dajmy w funduszach europejskich, żeby uzyskać ten bilans wśród ludzi młodych, żeby i zostali bo mieli fajną ofertą edukacyjną w regionie ale też Ci co jednak postanowią wyjechać, jednak...⁵ młodzieży nie zatrzyma, ona żyje poza wszystkimi, żeby ktoś w zamian też chciał do nas zajrzeć i przyjechać. Chcemy wesprzeć te najważniejsze uczelnie z regionu, a szkolnictwo zawodowe właśnie większy nacisk chcemy dać w Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. To jest właśnie to fajne uzupełnianie, to jest jeden z przykładów.

Radny Rady Miejskiej Bielska-Białej Marcin Litwin – Jeszcze tylko jedno zdanie...na rynkach światowych jest tak, że przez ostatni okres węgiel wystartował strasznie do góry i węglownictwo się chyba zaczyna powoli opłacać. To jest 200 % wartości sprzed kilku miesięcy i chyba będzie pikowało do góry. Jeszcze jedna taka sprawa to w 2017 Sejmik Województwa Śląskiego przyjął też taką strategię, trochę chyba wymuszoną przez Unię Europejską odnośnie likwidacji pieców węglowych niskoemisyjnych. Tam była perspektywa czasowa, która zakańcza się w grudniu tego roku. Ja wiem, że na pewno większość gmin nie zdąży wymienić tych źródeł także czy to są takie pobożne życzenia czy też Państwo bierzecie taką poprawkę na ewentualne niespieszenie się z tym przystąpieniem do tych programów? Z tego doświadczenia od 2017 roku wygląda w ten sposób, że można coś przyjmować, jakieś plany mieć, natomiast z realizacją to już jest zupełnie druga sprawa.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Jeżeli chodzi o uchwałę antysmogową tutaj najlepszy byłby Departament Ochrony Środowiska bo największy...⁶ jeżeli chodzi o realizację tej uchwały. Zarząd Województwa daje bardzo duży nacisk na realizację tej uchwały i na pewno nie będziemy dążyć do jakiegoś rozproszenia terminu czy założeń tej uchwały. Raczej będziemy dążyć nawet do ostrzejszych zapisów ale oczywiście to zarządzenie będziemy musieli konsultować z Sejmikiem Województwa. Tak jak został wyznaczony kierunek w Strategii Zielone Śląskie gdzie dążymy jednak do tego, żeby ta niska emisja się pojawiła u nas. Naprawdę jesteśmy w czołówce i wszystkie indeksy pokazują, że naprawdę w województwie jest problem w jakości środowiska i on jest w dużej mierze przez właśnie budynki mieszkalne i te piece, które są piecami węglowymi. Jest pewne dążenie i prace nad zaostrzeniem nawet uchwały antysmogowej, które by nie pozwalały już włączania pieców węglowych do mieszkań nowopowstających czy budynków nowopowstających. Ja sama mam takie kuriozum, że w górach otworzyłam pewnego dnia okno, tam się budował dom i za chwile ja patrzę co tu tak...węglowy! Pomimo, że jakby gaz.... Komisja w ogóle też od gazu odchodzi, jest już dalej niż my. My tak naprawdę próbujemy węgiel zastępować ogrzewaniem gazowym, Komisja jest w tym zdecydowanie dalej w tych rozwiązaniach. My musimy też taką linią podążać. Pytanie: jaki jest limit monitorowania na poziomie ... Staramy się w naszych bilansach finansowych tak ułożyć finansowanie europejskie, żeby jak najwięcej zapewnić finansowanie na wymianę źródeł, w szczególności na wymianę odnawialnych źródeł energii. To finansowanie jest. Teraz w Regionalnym Programie Operacyjnym, teraz już chyba będziemy poczwierać wsparcie jeszcze dla gmin, które mamy na listach rezerwowych jeżeli chodzi o odnawialne źródła energii. Mieliśmy 80 mln, udało się wywalczyć kolejne 80, teraz dokładamy z REACT-EU 70 mln zł. Jak się pojawiają jeszcze jakiegokolwiek nowe środki to właśnie przede wszystkim te...⁷ związane z odnawialnymi źródłami energii, żeby móc pomóc tutaj jednostkom w szybkiej realizacji tych zadań. Co w środku? Czy te terminy będą restrykcyjnie sprawdzane? Wiem, że jest monitoring przez Departament Ochrony Środowiska bardzo prowadzony i

⁵ Słowo niezrozumiałe

⁶ Słowo niezrozumiałe

⁷ Słowo niezrozumiałe

wiem, że też trwają prace nad bardziej restrykcyjnym spojrzeniem w kontekście właśnie Strategii Zielone Śląskie, w kontekście jakości środowiska w naszym województwie.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny – Dziękuję. Mi jeszcze nasuwa się jedno pytanie w kontekście dotyczącym tych konsultacji. Pani przedstawiła, że odbyło się 33 takich konsultacji. Ile się takich konsultacji odbyło od ostatniego... od wersji drugiej do trzeciej? Czy Państwo jeszcze przewidują takie konsultacje przed wersją czwartą? Czy były konsultacje z MŚP? Zawsze podkreślałem też, że te konsultacje, słuchając głosów tych przedstawicieli MŚP np. ostatnio na Europejskim Forum Przyszłości rozmawiałem z Dyrektorem Izby Rzemieślniczej w Katowicach, które zrzesza wszystkie Cechy, to oni, można powiedzieć, nie uczestniczyli, a nawet są zaskoczeni, że nie zostali zaproszeni. Czy można więc zorganizować przynajmniej takie spotkanie informacyjne dla nich, dla tego środowiska. Wiadomo, że MŚP ma praktycznie przejąć i stworzyć te miejsca pracy, a jak pytam np. w Rybniku czy Wodzisławiu, jest Izba Gospodarcza czy Forum Miast czy Forum Firm itd., to oni mało albo w ogóle nawet nic nie wiedzą na temat Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Do wszystkich firm nie dotrzemy.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny – To nie chodzi o firmy ale chodzi o organizacje gospodarcze.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Trudno jest do wszystkich dotrzeć. Przeważnie nasz newsletter wysyłamy do tych organizacji, jest informacja na stronach internetowych, były spotkania dedykowane tylko przedsiębiorcom - małym i dużym. Pomogła bardzo Izba Górnicza aby zorganizować, mieliśmy straszny problem, jak nawet udało nam się dotrzeć poprzez nasze obserwatoria, przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości, różnymi drogami docieraliśmy do przedsiębiorców. Trudność była dotarcia do firm okołogórnicznych. One się tak na nas zamknęły, nie chciały powiedzieć czego oczekują od transformacji, nie były ufne na nas w ogóle. Bardzo mocno pomogła nam Izba Górnicza, która zorganizowała spotkanie wraz z nami. Najpierw na spotkanie zaprosiła nas do firmy, potem spotykaliśmy się też online-owo, dużo tych spotkań bo to było podczas covidu i były to spotkania online, był łatwy dostęp aby się podłączyć. Jeżeli ktokolwiek do nas zgłaszał czy jakakolwiek Izba... teraz ostatnio Izba Tyska Gospodarcza i mamy spotkanie dla przedsiębiorców dedykowane. My uczestniczymy od razu, bardzo szybko w tych spotkaniach. Próbuje przez te nasze newslettery, przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości i zarówno do tych instytucji, które zajmują się firmami i zarówno do firm docierać. Jak ktoś chce to usłyszy, jak ktoś nie chce to nie usłyszy tego głosu, że robimy te warsztaty. Jest to taki obszar do którego trudno się dociera. Jak mamy dany temat czy jak poszukujemy te firmy okołogórniczne to trochę nam to zajęło czasu tak do nich dotrzeć, żeby zapytać ich, dotknąć ich, zobaczyć, porozmawiać czego tak naprawdę oczekują. Jeszcze trzeba pamiętać, że to jest biznes, który niechętnie z nami rozmawia jeżeli chodzi o takie ustalenie potrzeb. Oni myślą biznesowo, strategicznie, nie chcą pokazywać swojego nowego produktu, nie chcą pokazać jak się przebranżawiają więc te rozmowy są bardzo, bardzo trudne. Także staramy się jeżeli jest jakakolwiek potrzeba... Były spotkania, były też organizacje z otoczenia biznesu, były też Izby. Po prostu bardzo często próbowaliśmy kogoś zaprosić i się okazało, że nie docierali. Były też dla mediów organizowane spotkania. Najbardziej takim spotkaniem, który mi w sercu zostało to było spotkanie z młodzieżą. To było naprawdę niesamowite i fajne spotkanie. Porozmawialiśmy z ludźmi młodymi, później robiliśmy takie warsztaty dla ludzi młodych. Ludzie młodzi naprawdę bardzo fajnie pokazali obrazowo transformację gdzie chcą podążać. Jesteśmy prekursorami, Komisji się to bardzo podoba, że właśnie wyszliśmy do ludzi młodych. Teraz będziemy kolejne edycje z ludźmi

młodymi organizować, coraz więcej szkół jest zainteresowanych. To jest też właśnie to co Pani Profesor wspomniała – zmiana wizerunku, tego spojrzenia, pokazanie tym dzieciakom bo z jednej strony mówimy, że to jest nasza tożsamość, my nie chcemy, żeby zniknęły te szyby, my wręcz pokazujemy te szyby i pokazujemy tą tożsamość. Jeżeli więc Państwo słyszycie, że jakiś przedsiębiorca chce porozmawiać to osobiście z przedsiębiorcami się spotykamy. Firma, która obsługuje chce zorganizować spotkanie jak Izba Tyska zgłosiła chęć, że dla wielu swoich firm ze swojego obszaru chce zorganizować, nie ma problemu, jesteśmy do dyspozycji, jedziemy, pokazujemy. Tylko z przedsiębiorcami jest taki problem, że przedsiębiorca tak naprawdę interesuje się już bardzo konkretnymi. On by chciał, żebyśmy mu regulamin konkursu powiedzieli bo on nie chce marnować czasu. To jest też jedna bardzo ważna rzecz, a my tak naprawdę dzisiaj jesteśmy jeszcze w tym elemencie i my im mówimy: słuchajcie, jeżeli Wy nam dzisiaj nie powiecie na co Wy potrzebujecie to my Wam tego nie zaplanujemy. Dzisiaj ja muszę do Komisji zawalczyć ale dla przedsiębiorcy to jest abstrakcja. On się mnie pyta: na co? Kiedy? Ile mogę dostać? Nie wiem czy my tu Państwu mówiliśmy, że Zarządowi Województwa udało się inną mapę jeżeli chodzi o JTF-a dla wsparcia dla przedsiębiorstw wynegocjować i jest dodatkowe 10% dla poszczególnych przedsiębiorstw, jeżeli chodzi o duże, małe i średnie. Duże - 30% i jeżeli startuje w JTF-ie to ma +10 % dodatkowego dofinansowania, następnie jest 40% dla średniego i jeżeli startuje w JTF-ie to ma 50% dofinansowania z Unii Europejskiej, a małe ma 50% + 10% czyli 60%. Na kanwie pomocy Zarządowi udało się wynegocjować te +10% jeżeli jest to przedsiębiorca z terenu i inwestycja jest na terenie Województwa Śląskiego, finansowana ze źródła Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Radna Sejmiku Alina Nowak – Ja mam jedno pytanie tylko dotyczące tej liczby osób z sektora i z okołogórniczego, w sumie jest to 20 tys.?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Podejrzewamy, że będzie trochę mniej niż 5 bo tak jak dziś dyskutowaliśmy, że podejrzewamy, że około 2 – 3 tys. będzie z sektora górniczego. Podejrzewamy, że ci którzy z systemu osłon skorzystają to mogą chcieć się przebranżowić, mogą się jednak chcieć przekształcać więc stąd te 5 tys. się pojawia u nas.

Kierownik Referatu – Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego Departamentu Rozwoju Regionalnego Joanna Miśka – Jeszcze musimy to przeszacować na podstawie tych nowych danych.

Radna Sejmiku Alina Nowak – Czyli są przewidziane te konkretne rozwiązania wsparcia dla tych osób?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Tak, zresztą teraz WUP przygotowuje taki pilotaż jeszcze z tej perspektywy. Jeszcze z tej perspektywy Zarząd Województwa razem z WUP-em przygotowuje pilotaż i zobaczymy jak to się uda. Chcemy jakby tą osobę z branży górniczej, okołogórnicznej wziąć, objąć opieką taką opieką psychologiczną i ogólnie przekształcić, wykształcić i od razu oddać pracodawcy bo to razem ze Strefą współpraca i z firmami, które chcą zatrudnić.

Radna Sejmiku Alina Nowak – To jeszcze takie pytanie dotyczące tego czy my w ramach tego przewidujemy utworzenie specjalnych instytucji, które będą zajmowały się wsparciem? Czyli to będzie realizowane w ramach...?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – W ramach WUP-ów, PUP-ów czyli instytucji, które są.

Radna Sejmiku Alina Nowak – Czyli instytucji rynku pracy, które dotychczas funkcjonują?

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś – Chcemy wykorzystywać te struktury, które mamy, które mają potencjał i doświadczenie. Ta współpraca już jest, projekty już są realizowane.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęśny podziękował za dyskusję i szczegółowe odpowiedzi.

Ad. 3

Przedstawienie projektu Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęśny poprosił o przedstawienie projektu dr hab. Adama Drobniaka.

Dyrektor Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych dr hab. Adam Drobniak – podziękował za zaproszenie i możliwość przedstawienia efektów prac. Przedstawił prezentację multimedialną pn.: „Krajowy Plan Sprawiedliwej Transformacji”.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęśny – Podziękował za szczegółowe omówienie projektu.

Ad. 4

Przyjęcie protokołu z posiedzenia doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu z dnia 26 marca 2021 r.

W związku z brakiem kworum pod koniec posiedzenia Komisji głosowanie przesunięto na kolejne posiedzenie doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu.

Ad. 5

Sprawy różne.

Radna Sejmiku Iwona Jelonek – Co dalej? Czy następna Komisja będzie również tak interesująca jak dzisiejsza i zostaniemy uzbrojeni w taką masę materiałów i wiedzy, żebyśmy mogli poruszać się swobodnie i móc odpowiadać na pytania, które być może właśnie idą od tej młodzieży, idą od samorządów? Jak Pan przewiduje Panie Przewodniczący? My się dowiadujemy o takich ważnych rzeczy na temat naszego regionu.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęśny odpowiedział, że ta Komisja została po to powołana i na pewno takie kolejne spotkanie będą organizowane. zaproponował aby członkowie Komisji zgłaszali też tematy, które chcą aby były poruszane na posiedzeniach Komisji.

Radna Sejmiku Iwona Jelonek – zaproponowała aby zorganizować w przyszłości wspólne posiedzenie doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu oraz Komisji ds. Klimatu.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęśny poparł propozycję organizacji wspólnego posiedzenia Komisji.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego Małgorzata Staś zaproponowała, że na takim wspólnym posiedzeniu można omówić propozycję Zarządu na temat finansowania w Funduszach Europejskich oraz spojrzenie na całokształt nowego Programu Operacyjnego gdyż w dużej mierze Program Operacyjny idzie w stronę klimatyczną.

Radna Sejmiku Alina Nowak podziękowała za spotkanie. Chciałabym, żebyśmy jako członkowie tej Komisji, mogli być takimi ambasadorami tej myśli, która została tutaj przekazana. Im więcej osób, które mają szeroką, chociaż jakąkolwiek wiedzę w tym zakresie tym myślę większy odzew ze strony przedsiębiorców, ze strony uczestników tego procesu transformacji, być może więcej pomysłów, ciekawszych od tych o których tutaj mówiliśmy. Świetne spotkanie i myślę, że chętnie będziemy się angażować w kolejne.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny podziękował za te głosy potwierdzające ważność tej Komisji oraz zaznaczył konieczność kolejnych spotkań i inicjatyw. Wobec braku innych spraw podziękował wszystkim za udział Komisji i zakończył posiedzenie.

Przewodniczący doraźnej Komisji
ds. Transformacji Regionu

Jarosław Szczęsny

Protokół sporządziła
Katarzyna Młynarczyk